

Nye danske tæger (Hemiptera, Heteroptera)

HANS THOMSEN SCHMIDT

Hans Thomsen Schmidt: Land Bugs new to Denmark (Hemiptera, Heteroptera). Ent. Meddr 46: 63–64. Copenhagen, Denmark 1978. ISSN 0013-8851.

Four species of heteroptera are recorded as new to the Danish fauna. *Capsus pilifer* Rem., *Orthotylus adenocarpi* (Perris), *Anthocoris limbatus* Fieb. and *Cymus obliquus* Horv. were found in the southern part of Jutland. *O. adenocarpi* (Perris) was also collected in the eastern part of Jutland. All of the species seem to be well established in Denmark but have previously been overlooked because of their close resemblance to common species.

Hans Thomsen Schmidt, Marstalsgade 9(3), DK-2100 København Ø., Denmark.

Med den nye fortegnelse fra 1974 over de danske tæger (Andersen & Gaun, 1974) er der skabt et fast grundlag for den videre udforskning af den danske tægefauna.

En sammenligning med den svenske og den nordtyske liste (Coulianos & Ossianilsson, 1976 og Wagner & Weber, 1967) viser, at der i øjeblikket kendes adskilligt færre arter i Danmark end i naboarterne, især af landtæger. Dette, i forbindelse med at flere af de danske landsdele kun i ringe grad er undersøgt af heteropterologer, skulle give gode muligheder for at konstatere flere arter inden for landets grænser.

I 1976 begyndte jeg at indsamle tæger i Sønderjylland, hvor der kun sporadisk er foretaget indsamlinger af denne insektgruppe siden slutningen af forrige århundrede, hvor W. Wüstnei grundigt gennemsøgte omegnen af Sønderborg. De første resultater af samlervirksomheden er konstateringen af 4 arter, der er nye for den danske fauna.

De nye arter kan ikke alle bestemmes efter danske håndbøger, idet Jensen-Haarups bind i »Danmarks Fauna« fra 1912 er forældet. De to mirider, *Capsus pilifer* Rem. og *Orthotylus adenocarpi* (Perris), er dog omfattet af Sven Gauns nye bog fra 1974. Den bedste håndbog til bestemmelse af *Anthocoris limbatus* Fieb. er Péricart (1972), mens *Cymus obliquus* Horv. kan bestemmes efter Wagner (1966).

Nummereringen af arterne refererer til Andersen & Gaun (1974). Lokalitetsangivelserne er forsynet med landsdelsbetegnelser og UTM-kordinater efter retningslinjerne i Enghoff & Nielsen (1977).

142a. *Capsus pilifer* Rem.

SJ: UTM NF 29, 26♂ 2♀, Røllum 4.vii.1977 og 1♂ Årtoft plantage 26.vii.1977.

Eksemplarerne fra Røllum blev især fundet kravlende på stråene af blåtop (*Molinia coerulea*) i en lille hedemose, mens eksemplaret fra Årtoft plantage er ketschet i en ret tør, græsbevokset grøftekant.

C. pilifer, der først i 1950 belv adskilt fra den almindelige *C. ater*, synes at have en begrænset udbredelse i det nordeuropæiske lavland, idet arten er kendt fra Holland, Brandenburg og Nordtyskland, hvor den nordligst er fundet i Sydslesvig (Wagner & Weber, 1967). Fremtidige indsamlinger må afgøre, om artens udbredelse i Danmark, i lighed med uglen *Apamea aquila* (Donz), hvis larve ligeledes lever på blåtop, er begrænset til de sønderjyske hedemoser (Nordström et. al., 1969).

200a. *Orthotylus adenocarpi* (Perris).

SJ: UTM NF 29, 1♀ Årtoft plantage 23.vii.1976 og NF 28, 16♂ Søgård 2.vii.1977, 4♂ 21.vii.1977, 3♂ 3.viii.1977.

EJ: UTM NG 37, 1♂ 3♀, Vejle 4.–31/7 1913 (Oluf Jacobsen leg., ZM).

Arten blev sammen med de to øvrige gyveltæger af slægten *Orthotylus*, *O. virescens* og *O. concolor*, især indsamlet på en vestvendt, sandet skråning med bevoksninger af gyvel (*Sarothamnus*). Hele materialet af *Orthotylus* fra 2.vii. viste sig at være den nye art, hvilket er i overensstemmelse med forholdene i England, hvor *O. adenocarpi* er den tidligst udviklede af arterne (Southwood & Leston, 1959). Eksemplarerne fra Vejle

blev fundet i Zoologisk Museums samling, da mine bestemmelser skulle verificeres.

O. adenocarpi har – som sin værtsplante – en udpræget atlantisk udbredelse med forekomster i Marokko, Spanien, Frankrig, England og Tyskland (Wagner, 1952). I Nordtyskland synes arten at være sjælden, men er dog fundet helt op til Sydslesvig (Wagner & Weber, 1967). De danske fund er altså en fremrykning af den kendte nordgrænse for artens forekomst.

279a. *Anthocoris limbatus* Fieb.

SJ: UTM NF 29, 1♂ 1♀, Røllum 17.x.1976, 4 ♀ 20.x.1976 og NF 18, 1♀ Tinglev 30.vii.1977.

SJ: UTM NF 49, 1 ♂, Sautrupholz 31.7. [18]97 (leg. W. Wüstnei, ZM).

A. limbatus blev første gang nævnt som dansk af Jensen-Haarup i 1912, men eksemplaret viste sig at være fejlbestemt, og arten blev i 1974 slettet af den danske fortegnelse.

I Røllum blev arten fundet ved bankning af gråpil (*Salix cineria*) og femhannet pil (*Salix pentandra*), og i Tinglev mose blev arten taget på grå bynke (*Artemisia vulgaris*). Fangstdatoerne kunne tyde på, at *A. limbatus* ligesom *Orius*-arterne er hyppigst i andet kuld.

Arten er kendt fra alle nabolande og udbredelsen strækker sig gennem Asien til Stillehavskysten (Péricart, 1972).

Eksemplaret fra Sautrupholz (fortyskning af Sottrupskov) har været under mistanke, men kunne først bestemmes sikkert ved hjælp af det nye materiale (Nils Møller Andersen det.). Arten ligner mest den meget almindelige *A. nemorum*; men udfarvede eksemplarer kan ret let kendes på pronotums brungule bagrand, hvor pronotum hos *A. nemorum* er helt sort.

372a. *Cymus obliquus* Horv.

SJ: UTM NF 29, 7♂, 2♂ Årup skov 23.vii.1977.

Denne lygaeide blev ketschet på skovkogleaks (*Scirpus sylvaticus*), der voksede på en fugtig skoveng. I England har arten samme værtsplante (Southwood & Leston, 1959).

C. obliquus er udbredt i den centrale og sydlige del af Europa og kendes som nævnt også fra En-

gland samt fra Holland og Finland, men ikke fra Sverige (Wagner, 1966 og Coulianos & Ossianilsson, 1976). I Nordtyskland er arten nordligst fundet i den vestlige del af Holsten og på de nordfrisiske øer (Wagner & Weber, 1967). Den danske forekomst ligger således på nordvestgrænsen for artens udbredelsesområde. Arten er dog sikkert overset mange steder på grund af dens store lighed med de to almindelige arter i *Cymus*-slægten, *C. glandicolor* og *C. clavicolus*. *C. obliquus* kan kendes på, at den mørke plet i corium ligger skråt i forhold til coriums yderkant.

Bestemmelserne af de nye arter er verificeret af mag. scient. Nils Møller Andersen, som jeg benytter lejligheden til at takke.

Litteratur

- Andersen, N. Møller & S. Gaun, 1974: Fortegnelse over Danmarks tæger (Hemiptera-Heteroptera). – Ent. Meddr, 42: 113–134.
- Coulianos, C. C. & F. Ossianilsson, 1976: Catalogus insectorum Suecicae. VII. Hemiptera-Heteroptera. 2nd. Ed. – Ent. Tidskr., 97: 135–173.
- Enghoff, E. & E. S. Nielsen, 1977: Et nyt grundkort til brug for faunistiske undersøgelser i Danmark, baseret på UTM-koordinatsystemet. – Ent. Meddr, 45: 65–74.
- Gaun, S., 1974: Tæger, Miridae. Danm. fauna, 81.
- Nordström, F., Käber, S., Opheim, M. & Sotavalta, O., 1969: De fennoskandiska och danska nattflynas utbredning (Noctuidae). Lund.
- Jensen-Haarup, A. C., 1912: Tæger. – Danm. Fauna, 12.
- Péricart, J., 1972: Hémiptères, Anthocoridae, Cimicidae et Microphysidae de l'Ouest-Palearctique. – Faune de l'Europe et du Bassin Méditerranéen 7.
- Southwood, T. R. E. & D. Leston, 1959: Land and Water Bugs of the British Isles. London.
- Wagner, Ed., 1952: Blindwanzen oder Miriden. – Die Tierwelt Deutschlands, 41.
- 1966: Wanzen oder Heteropteren. I. Pentatomorpha. – Ibid., 54.
- & H. H. Weber, 1967: Die Heteropterenfauna Nordwestdeutschlands. – Schr. naturw. Ver. Schlesw.-Holst., 37: 5–37.